

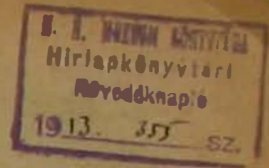
VII. ÉVFOLYAM.

1913. 1. szám.

Budapest, január 5.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

MHC 2.342

52T

12796

1-52T

33

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

1913.

Szinte úgy tetszik, hogy csak az imént léptük át az 1912. év küszöbét, s hogy csak most köszöntöttük őt az újév derengő hajnalán s ime már vége van és bucsuszavakat kelt ajkainkra a hagyományos Szilveszter apó.

Álljunk meg egy kevéssé, mielőtt bucsuznánk és ves-sünk egy pillantást az elmúlt év eseményeire. Érdemes lesz vele foglalkozni. Mert ha voltak is eseményekben gazdag évek testületünk történetében, csak igen kevés, vagy talán egy se volt olyan, mint a most elmúlt 1912-ik év.

Gazdag volt olyannyira, hogy jóformán azt se tudjuk, melyik részén kezdjük a fontosság tekintetében egymást tulszárnyaló események felsorolását. Kezdjük a szolgálathalál.

Ez a mi elemünk, ez foglal el, ez köt le bennünket még álmainkban is.

Szolgálati tevékenységünk évente mindig szép eredményekkel szokott záródni. Ez az év azonban még a szokottnál is jobban próbára tette teherbírástunkat és szolgálati megbízhatóságunkat. A többszöri árvízveszély és más elemi csapásoknál ott voltunk mindenütt, a hol csak az emberiség életét vagy vagyonát komoly veszély fenyegette.

És kivettük részünket a fővárosi zavargások elfojtásában is.

Majdnem félévet töltött a csendőrlegénység egy jó része a fővárosban. S bár akadtak olyanok, akik eme különleges szolgálatra testületünk egyszerű vidéki viszonyokhoz szokott tagjait nem találták eléggé érettnek és fegyelmezettnek, örömmel állapítjuk meg, hogy derék csendőreink fényesen kiállották a tűzpróbát s a fővárosi rendőrséggel, mint rokontestülettel karöltve s a legpéldásabb egyetértésben élve, fennakadás nélkül s ugyszólván minden fegyelmi zavartól menten teljesítették nehéz és felelőságteljes szolgálatukat az egész idő alatt s a főváros lépten-nyomon kinálkozó raffinált szórakozásai és élvezetei sem tudták őket eltántorítani a köteleességteljesítés szigorú feladatának egyenes útjáról.

Ugyancsak erős próbára tette a csendőrlegénység megbízhatóságát és fegyelmezetttségét a szolgálati tevékenység egy újabb ágazata: a batárszéli csendőrszolgálat is.

Nem állítbatjuk, hogy ottani elődeink: a határrendőrség nem feleltek volna meg ebbeli feladatuknak. De abból, hogy ezt a szolgálatot is ránk, csendőrökre bízta az állam közbiztonsága felett intézkedni hivatott felsőbbség, alaposan lehet következtetni, hogy megbízhatóságunk minden tekintetben megfelel a bozzáfűzött követelményeknek s a mostani különösen mozgalmas napokban is jó kezekbe lett letéve a batárszéli felügyelet mindenekfelett fontos szolgálata.

Hogy pedig felsőbbségünk a testület eredményes tevékenységével minden téren meg van elégedve s ennek elismerését és méltánylását, az esetről-esetre való dicséző elismeréseken, jutalmazásokon és kitüntetésekön kívül még anyagi helyzetünk javításával is kifejezésre juttatta, bizonyítják a csendőrségi illetékszabályzat már végrehajtott és még végrehajtás alatt álló ama rendelkezései, a melyek alapján — a mint pár hónappal ezelőtt már irtunk is róla — mellékletményeink legnagyobb része az eddigieket kétszeresére felemelve, ki is utaltatott, maga a zsoldemelés pedig, mielőtt megfelelő fedezet rendelkezésre áll, szinten megtörténik.

Ide számítható ama magasztos gondolkodás is, a mely a családi pótlék rendszerítésével a családok legénység anyagi helyzetét igyekezett javítani és megélhetését biztosítani.

Rég bangostatott óhajunk teljesült a nyugdíjtörvény reformjával, a melynek üdvös intézkedéseiről csak a legbálsabb szavakban emlékeztünk meg.

Az 1912-ik év bucsuztatásánál tehát nemcsak a kötelesség pontos teljesítésének éretéből fakadó tiszta öntudat, hanem a köszönet és hála is irányítják szavainkat s abban a reményben, hogy erkölcsi megerősödésünket és tevékenységünk eredményességét a jövő csak fokozni fogja, üdvözöljük az 1913-ik évet és kívánunk olvasóinknak — boldog újévet!

STOWASSER JÁNOS osztrák és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeit. Harmonikák erős alapúztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölteinek. Argyérek minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.**

A bitófa kultusza.

Ismeretefi: R. L.

Ily ezimen igen érdekes és meglepő dolgokat ír dr. Albert Hellwig bírósági ülnök dr. Hans Gross egyetemi tanár »Archiv für Kriminal-antropologie u. Kriminalistik« című folyóiratában s ha nem hivatkoznék tanulmányában oly szaktekintélyre, mint dr. Pitre, Tb. Trede és E. Sidney Kartland, el sem igen hinnők, hogy keresztény államban ilyesmi is előfordulhat.

Igaz ugyan, hogy Délolaszországról, különösen Sici-liáról van szó, ahol a babona jobban virul, mint bárhol másutt s e tekintetben a sokkal kevésbé intelligens orosz vagy délszláv paraszton is tútesz. S ami a legkülönösebb, ez a kivégzettek kultusza nemcsak hallgaton tört valami, hanem egyenesen az egyház által jóváhagyott és szentesített kegyeleti gyakorlat. De térjünk a részletekre:

Palermo déli oldalán folyik az Oreto, melyet a történelmi nevezetességű »Ponte dell' Ammiraglio« (a tengernagy bidja) hidal át. A hidat Giorgio Antiochenes tengernagy, Rogernek, a normanok herezegének egyik kísérelője — aki a saracénokat Sici-liából küzde — 1113-ban építtette. A hidat most már nem használják, közlekedésre a mellette épült modern vasbid szolgál. A hid és a város között egy hozzávetőleg kétszáz éves templom áll, amely teljesen tisztelen s minden tekintetben szegényes benyomást tesz. Eredetileg a Szent Szűznek volt ajánlva, de száz év óta a kivégzettek kultuszának középpontját képezi; ez a »Chiesa delle anime dei corpi decollati« magyarul: a kivégzettek lelkeinek temploma.

Ez volt szintere a palermói kivégzéseknek; a templom melletti temető tele van ezeknek a tetemeivel, amelyeket régebben a kivégzés helyén addig hagytak temetlenül feküdni, míg teljes feloszlásnak nem indultak. Egy mellékkápolna — amely kizárólag a kivégzettek kultuszának van szentelve — közvetlenül a kivégzettek utolsó nyugvóhelyéhez vezet.

A siciliani nép a kivégzettek lelkeit védszentek gyanánt tiszteli, szorongatott helyzetében bozzáfordul segítségért, akik a bennük bizókat baladéktalanul a kórt segélyben részesítik.

A kápolnában sok fogadalmi adomány, így viaszkból készült kar, láb, kis gyermek látható, mindmegannyi hálajele az anime dei corpi decollati által meghallgatott és megsegített fohászokéknak. Hogy az ebben a babonában hívő nép mily reálistan festi ki képzeletében a kivégzettek támogatását, legjobban jellemzi egy — dr. Pitre által Mezzo Moreale egyik templomában látott és részletesen leirt — nagy olajfestmény. Ez a kép azt a jelenetet ábrázolja, amint egy, több rabló által megtámadott utas szorongatott helyzetében segítségért fohász-kodik a kivégzettek lelkeihez. Nosza, ezek sem restek,

kiugrálnak aírjaikból, kézbe kapják bordáikat és lábszár-csontjaikat s azokkal olyan sort vernek a meglepett utonállókön, hogy azok jobbnak látják kerekét oldani az ilyen szokatlan ellenség elől.

A palermói templomban is látható több basontürgyü kép. Ezeken a képeken rendszeren belső sérülésekben szenvedők, hajótöröttek, gyilkosok által megtámadott, vagy egy fatörzs által agyonnyomorítottak kéri a kivégzettek lelkeinek támogatását. Ezek a különös védszentek rendszeren a tisztítótüzből vannak ábrázolva.

A kivégzettek tiszteletbentartásának általánoságát és népszerűségét talán és leginkább azok a tipikus siciliani kocsi, helyesebben kétkerekű talyigák jellemzik, amelyeknek deszkaládája tele van pingálva a kivégzettek lelkeinek tiszteletére vonatkozó jelenetekkel.

A védszentek különösen batásos napja a hétfő és a péntek. Ezeken a napokon valószággal hemzseg a közelről és távoli vidékről való nép a templomban; túlnyomórészt nők, akik tudvalevőleg mindig nagyobb számban képviselvék a hívők és a babonások sorában.

Ennek a különös kultusznak ugyan Palermo a középpontja, mert ott állították fel legtöbbször a bitófákat, de üzik ezt Sici-lia minden vidékén, ahol valaha kivégzés történt. Természetesen nincsenek mindenütt külön e célra szentelt templomok; legtöbb helyen egy-egy mellékkápolnával kell megelégedniök. A legtöbb ilyen célra szolgáló mellékkápolna a kapuczinusok templomaiban található.

Ha nincs a közelben ilyen templom s ha a hívő szegény ahhoz, hogy különös védszentjeinek tiszteletére Palermoba zárúdokolhasson, az néhány centesimóért (fillérért) otthon is felállíthatja magának védszentjei házi oltárát; egyszerűen megvásárolja a Sici-liában mindenütt kapható védszentnek fából — persze rosszul — faragott mását, amely rendszerint korhűen: akasztott állapotban ábrázolja a *megdicsőültet*.

Szokás a kivégzettek templomába zárúdoklóknál, hogy mielőtt a templomba lépnének, különös megtiszteltetés jelölül levetik saruikat. A kivégzettek lelkeihez szánt fohászkat a rózsafüzér elvégzése után mondják el, leggyakrabban keresztelű Szent János oltára előtt, akit Herodes által elrendelt lefejeztetése ezimón a kivégzettek védszentjének tartanak.

Könyörgő szolozamáikból bemutatok itt egyet eredetben és fordításban: »Armuzzi di li corpi decollati, Chi'n terra siti nati, N'purgatorio vi stati, n'paradiu siti aspittati, Prigati l'Eternu Patri, Pi li mei nicissitati, Prigati lu Signi, Chi li nimiei mi vennyu 'n favuri«. Magyarul: »Kivégzettek tisztelt lelkei, ti, akik e földön születetek, ti, akik a tisztítótüzből vagytok s a paradicsomban várnak rátok, kérjétek az örök atya támogatását részemre, hogy ellenségeim érzülete reám kedvezővé váljék.«

Miután a zárúdok ezt vagy ehhez hasonló fohászát

Ha fáj a feje? ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejtájtást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíté Beretvás Tamás gyógysszerész Kisponten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postal szállítás.

Erzsebet királyné új szobra Triestben. (Scifert bécsi szobrász műve.)

Luitpold bajor regensherczeg temetése.

a kivégzettek lelkeihez intézte, hemegy az elől említett kápolnába, ott egy bizonyos körö teszi fülét és feszült figyelemmel hallgatódzik, hogy ball-e zörejt, ami kérésének teljesítését jelenti. A hívő nép ugyanis meg van róla győződve, hogy ama bizonyos kő alatt számos kivégzett lelke tartózkodik állandóan, akik a jámbor hívőnek zörejjel adják tudtul kérelmének teljesítését. Tudjuk, hogy a vágy bizonyos hangokat hallhatni, hallucinációkra és illúziókra ragadtat; így aztán nem esoda, hogy a jámbor hívő ballja is azt a bizonyos és várva-várt zörejt.

Ha az újatosság nem a templomban, hanem a lakásban lévő védszent szobra előtt történik, akkor a hívő éjjelre meggyújtja a szohor előtti mécesest, kitarja az ablakot és ezt imádkozza:

•Ti magas lelkei a kivégzetteknek, három akasztott, három lefejezett és három vízbefullasztott, ti mind járuljatok az örök atyához és jelentsétek neki az én szorongatott helyzetemet. Ha nem teljesítitek kérésemet, ezentul én sem fogom a rózsafüzér újatosságát elvögezni. •

Az imádkozó feszülten figyel ezután a kivégzettek lelkeinek válaszára. Ez már komplikáltabb, amennyiben nem minden zörejt és bang fogadtatik el igenlőnek. Sőt, meg kell tudni különböztetni az igenlő és a tagadó hangokat. Így például szerencsét jelent, ha a hívő kutyaugatást, kukorékolást, gitárpengetést, harangkonduktást, ajtókopogtatást hall; ellenben résztjóslo a macskanyávogás, vizesobaj, vagy a számarbögés.

Rendkívül érdekes példákat hoz fel dr. Pitrié egyes, különösen ismert és tisztelt kivégzettekről. Ilyen az 1817 november 5-én kivégzett Frusteri nevű földműves, aki nevének védelmezése közben saját anyját ölte meg. Kegyhelye a Trapani melletti Pacecóban van s a zarándokok messze földről özönlenek oda kegyeletüket leróni. Szent hírében áll és számos csodatételt neki tulajdonítanak. Sirja fölött, úgyszintén a San Francesco Di Paolo templomban örökégő lámpa hirdeti népszerűségét.

Hasonló népszerűségnek örvend az 1702 márczius 27-én Palermóban kivégzett Capellari nevű lelkész, akivel a nép különösen azért rokonszenvezett, mert elfogulatlanul és bátran viselkedett utolsó utján; amikor teteme — az akkori rettenetes szokás szerint — «elretentés» céljából karóra huzatott, asszonyok jöttek, akik kezeit csókolták és sokan vettek abból a földből, amelyet a karóról lógó lába érintett s amelylyel később — mint ők állították — számos csodatételt követtek el.

A kivégzettek ilyen tisztelete oly rendkívülinek, oly bizarrnak látszik, hogy azt normális felfogás mellett csak rahlógylkos népnél lehetne feltételezni. Tény, hogy nagy szerepet játszik a téren a délolasz népnek a brigantinizmus (utonállás) iránti elözeretete, amely a keresztény államokban úgyszólván páratlan. A «massiu

bazájában a «becsületes» briganti (utonálló) még a mai korban is inkább mint nemzeti hős s nem mint megvetésre méltó lator szerepel, amint azt egyébként az ismeretes monstrepörökből — amelyek hirhadt brigantik ellen folytattattak — a közelmúlt időkben is tapasztaltuk. Ez a vidék — akárcsak nálunk a múlt század 40—60-as éve a szegénylegényeké és a zsványoké — még most is eldorádója a brigantinak; itt még oly dicsfényvel van körülveve, amely ami józan és higadtabb gondolkozásunk mellett szinte érthetetlen. A siciliai pór sokkal jobban gyűlöli a carabinieri (csendört), mint a brigantit, aki csaknem kizárólag a gazdagokat fosztogatja s zsákmányát igen gyakran a szegényekkel osztja meg, részben számitásból, de másrészt veleszületett jószívüségéből, ami különben kissé furcsa viligitásba helyezi a vérengző és kegyetlen brigantit. Ez úglátszik a rugója a briganti és a pór közötti rokonszenvnek.

A kivégzettek tisztelete az előbbi évszázadokban a zsarnokok által gyakran jogtalanul elrendelt kivégzésekkel is összefüggésben látszik lenni. Az akkori brigantik egy számottévo része ugyanis igazságtalanul üldözöttékből tohorzódott s így érthető, ha a nép minden kivégzettben egy-egy ilyen ártatlan üldözöttjét látta a zsarnoknak. Mert elég gyakori eset volt, hogy a kivégzett bűncselekménye, ha nem is egészen törvényes, de emleri szempontból menthető volt s magával ragadta a tömeg rokonszenvét. Így például az előbb említett Frusteri saját édes anyját felesége védelme közben ölte meg; ma talán önvédelem címén felmentetett volna, akkor fejével fizetett cselekményeért.

De van ennek a kultusznak vallásos háttere is. A feloldozást nyert, bűneiket megbánt s vesztőhelyükre papok által kísért büntettesek úgyszólván példát szolgáltatottak az Istennek tetsző kimulásra. Halálukkal levezekelték bűnüket s teremtőjükkel és a világgal kibékülve haltak meg.

Aki a múlt századok kriminalisztikájával foglalkozott, az basonértelmű esetekre talált különben Európa más országaiban is. A 17. és 18. századokban szinte versengésszámba ment a papok között a bűnösök megtérítése. Minél konokabb volt a bűnös és nagyobbak bűnei, annál nagyobb volt az érdem ily bűnösöt megtéríteni s annál nagyobb volt a vele szemben tanusított jóindulat. Szokás volt a végső utjára menő bűnös életét, a jó utra való megtérését épülés céljából prózában vagy versben megírni; azt is megengedték neki, hogy a bitóról az összesereglett néphez ájtatos beszédet intézzen, vagy egy életét és megtérését tartalmazó jámbor költeményt elszavaljon.

Természetes, hogy Siciliában az ily módon elbaltakot közték különös becsben tartani, sőt az ily halált szépek tekintették. Az ily «szép» halálmód kultusza egyébiránt Németországban is annyira elhatalmasodott, hogy

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
ERBENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képea árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Lajos, az új bajor regens-herceg, fia, a trónörökös és unokája a trón várományosa.

annak suggestív hatása alatt nem egy balandó csak azért követett el főbenjáró bűnt, hogy ily épületes halált szenvedhessen.

Van ezenkívül még egy momentum, amely ennek a kultusznak létjogosultságát — már amennyire ez egyáltalában jogosultnak mondható — magyarázhatóvá teszi.

Általános lélektani tapasztalat, hogy a tömeget különösen az az erzés uralja, amely a döntő pillanatokban benne is előtérbe lép. Minél távolabb van valamely érzelmetkötés forrása, vagyis minél régebben történt az a cselekmény, amely bennünk bizonyos erzést felkeltett, annál kevesebb hatással van jelenlegi gondolkodásunkra és érzéseinkre. Innét ered, hogy bár a briganti gyilkossága annak idején a népet felizgatta, mikor a gyilkos végre hurokra s bitófára kerül és „szépen” megy át a másvilágra, a legtöbb esetben a tömegben a gyilkos kínjai iránti részvét elnyomja a gyilkos iránt előbb táplált ellenszenvet és áldozata iránti részvétet. Ebből magyarázható egyébként, hogy minél hosszabb idő mult el a bűncselekmény elkövetése óta, annál inkább hajlandók az esküdtek kegyelmet gyakorolni; viszont ha a tettes közvetlenül a tett elkövetése után kerül kézre — mint azt Amerikában látjuk — a legtöbbszor könyörtelen lincseles az önbírói határozat.

Ha mindezeket a körülményeket figyelemre méltatjuk, akkor már kevésbé érthetetlennek és különösnek fogjuk tekinteni a kivégzettek tiszteletének ápolását, mint az az első pillanatra látszik.

Tovább megyek. Nekünk, művelt népeknek és embereknek, ha nem is teljesen ugyanaz, de nagyon hasonló kultusznak van. Nem is kell a mult századba visszamennünk. Vajjon egyéb-e a korunkat jellemző bűnügyi, úgynevezett kriminális irodalom, kezdve Conan Doyle műveinél, egész az utolsó szenzációs bűnügyi tárgyalás törvényszéki rovatában meg, „irközleményig” s a hírhedt Nik Carter-féle ponyvairodalom termékéig, vajjon mindez nem-e a tiszteletteljes esodolat, melyet az átlagegyén — legyen az bár hevesvérű olasz, vagy higgadt angol, egyszerű földmives vagy intelligens egyen — a békőznapi szférából kiemelkedő „nagyiség” iránt érez, legyen ez a nagyság egy lángész, vagy egy szenzációs betörő? S ha hozzávesszük azt a sok talismanánt (a nyulfarktól egészen az akasztott ember köteléig), akkor talán nem is állunk oly messze babona tekintetében a sziciliától.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A gyümölcsök hatása az egészségre.

Sokszor hallunk arról, hogy a különböző gyümölcsök fogyasztása milyen egészséges az emberi szervezetre, viszont mások a gyümölcsevésnek káros követke-

ményeket tulajdonítanak. Általános vélemény mind a mellett az, hogy az emberi szervezetre jótékony hatású a gyümölcs-táplálék.

Azonban, a minő hasznos a módjával élvezett gyümölcs az egészséges életműködés előmozdítására, épen olyan ártalmas annak mértéktelen fogyasztása. Vannak gyümölcsfajok, a melyeknek vegyi alkotórészei a cukor, a savak, a nedvek, a fehérnye, a keményítő különösen alkalmasak diétás gyógymódokra; de vannak olyanok is, a melyeket óvatosan, mérsékelt mennyiségben tanácsos élvezni, mert vegyi összetételeik nem alkalmasak sem a gyomor táplálására, sem a vérnek megtisztítására.

Ha a különböző gyümölcsfajokat az egészség szempontjából osztályozzuk, legelsőnek kerül sorra az alma, a mely érett állapotban vastartalmu, élelyben dús, tehát a vérszegényeknél vérképző hatása, az asztmás és a tüdőbetegéknél pedig megkönnyebbiti a légzés nehézségeit. Az idegeseknek csillapító, az almatlanoknak megnyugtató szerepe; az emésztést lágyítónan mozdítja elő. A gyöngén savanyu almát sültve, főzve, szárítva, kompót és kása alakban, nyersen jól letörölve héja nélkül lehet fogyasztani. Tudniillik az alma tápláló ereje, vastartalma héjában a legtöbb van. Kivételek persze a vastag héjú almák, ezeket meg kell hámozni, mert héjukat nehezen emésztjük meg a gyomor. A köztudatba időtlen idők óta átment az alma egészséges hatása, hiszen a katzenjammer kellemetlenségeit savanyu almával enyhítgeti a mámoros ember.

A szőlő vetekedik gyógyítóerőre nézve az almával, sőt gyógymódokra alkalmasabb is. Tartalma: szőlőcukor, fehérnye, magnézium, kálium, szabad savak. Ezek megtisztítják, meghigítják, szaporítják a vért, előmozdítják az anyagcserét s a belek működését megkönnyítik. Azok, akik a szőlő héját nem eszik meg, mert azt képzik, hogy az emészthetetlen, nagyon tévesen cselekedzenek. — pen a szőlő héjában található lúgsavakat dolgozza föl a gyomor s az emésztőszervek ennek a feldolgozása által nyernek erőt. A szőlőkúra tisztítja a tüdőt is. Tehát felfrissíti az egész organizmust; hizlaló és erősítő.

Az alma és a szőlő után a dió következik. Tartalma: fehérnye, olaj, cukor s kevés keményítő. A rest bél-működés ellen s a savanyu gyomornedvek képződésének megállítására kitűnően alkalmazhatjuk, mert kevés nehezen emészthető keményítő van benne, ellenben enyhén hajtó a dió olaja. Lesavanyodás megállítására, a cukorbetegség s a vérszegénységénél kiválóan alkalmas. A kókuszdió még gazdagabb fehérnye tartalmu; egy kilónyi kókuszdió egyenlő tápértékű egy kiló marhahússal.

A szilva hasonlóképen hasznos, egészséges gyümölcs, a mennyiben az emésztés előmozdításában jelentékeny szerepe van. Főként aszalt, kompót vagy lekvár alakjában eszközöl lágyító, hajtó hatást. Nyersen fogyasztva felfúvódásokat okoz. (Függő gyomruak és hélibetegek tartózkodjanak a nyers szilva evésétől.)

A nyári és téli korték kevésbé táplálók az almáknál. Mészartalmuk a csontképződést segíti. Dús nedvtartal-muk folytán tevékenyen segítik a vese működését: a vese- és hólyagbajosok tartózkodjanak tehát a körte evésétől, nohogy a túlságos nedvkiválasztás fájdalmat okozzon nekik.

A görög-dinnye felfúvódásokat, a sárgadinnye emésztési zavarokat okoz, tápláló ereje egyiknek sincsen.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőlünk nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia régi hangszerekesztője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zsinhalom, harmonium, harmonika, fa- és rézfúvó-hangszert, húr, stb., míg **Roményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Köfőző költészetes díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

Bolgár tábor repülőgépről fényképezve.

Fogyasztásuk mérsékelten ajánlatos; de csakis jó gyomruak éljenek vele.

A cseresznye kellemes ízű, könnyű emésztésű. A meggy vérképző. Sőt kompót alakban a vese- és bélműködését kedvezően, enyhén segíti elő. A bírsalma kompótnak, marmeladenak, sajtnak egészséges, tápláló; a vese működését előnyösen befolyásolja. Az eper fontos tápláléka az idegbetegeknek és a vérszegényeknek. Gazdag foszfortartalmu; a vérkeringést elősegíti. — Innen magyarázható az a jelenség, hogy vérmos egyéneknél csalánkiütést okoz az eper fogyasztása.

Az áfonyát, a ribizlit, a málnát, gyöngye vastartalmuk, üdítő izuk teszi közkedveltté. A bogyóvidéken a fekete áfonyát bélbajok ellen orvosságul basználja a nép.

A baraczk és öszibaraczk bóját régebben ártalmasnak tartották. Ujabbban a vegyelemzés kimutatta, hogy épen a héjukban van az értékük; a bóják tartalmazza azokat az összetevőket, a melyek a tüdő tevékenységére jóltevően hatnak, a gyomor falait megtisztogatják a májból az epe kiválasztását megkönnyébbítik.

Az ananász csupán élvezeti gyümölcs. Tápereje nincsen. Ellenben a fűg és a datolya táplálóak és vérképzők. A gesztenye gazdag liszttartalmánál fogva tápláló, de módjával fogyasztandó, mert lassu emésztésű.

A citromnak kiváló szerep jutott a belső szervek gyógyításánál. Lázás betegségek, torokbajok, reumatikus bántalmak enyhítője. Üdítő ital. Konyhán és gyógyszerárban basználják a bóját. A narancs áldásos hatása az egészségre közismert. Deszinlicziáló s egyben tápláló is. Mindamellett a szívbetegek és a vérszegények ne egyenek túlságos sokat ebből a jóízű illatos gyümölcsből, mert izgatja a megrókonnyitja a vért. Ezáltal természetesen erőt vesz el tőlük.

Röviden felsorolva ezeket a különböző gyümölcsfajokat, vegyi összetevőik és az egészségre való hatásuk szerint említettem meg. Hozzáteszük azonban még azt is, hogy ezek a tulajdonságok és hatások nem vonhatók szoros szabályok alá, mert ahány egyén, annyiféle módon nyilvánulhat a jó és rossz hatásuk. — Mindenesetre czél szerű az egyes gyümölcsfajok evésénél a bóját megfigyelni egyeseken és a megfigyélést összevetni az általános tapasztalatokon alapuló bizonyításokkal. Mindeme megfigyelés nemcsak érdekes, de basznos is lesz önmagunknak s a hozzátartozóinknak, mert hiszen a gyümölcsöt mindenki szereti, szívesen fogyasztja, sőt annak gyógyító hatásáról meggyőződve, gyógyulást, enyhülést vár tőle. És sokszor épen az ellenkezőjét éri el, csupán azért, mert nem a természetének, a belső szervezetének megfelelő gyümölcsöt választja meg.

Az állatok tájékozódása.

A ló tájékozódó tehetségéről egyik közelmúlt számunkban közölt cikkünkert érdekesen egészíti ki — más állatokra vonatkozóan Frank V. frankurti tudós megfigyelései a tájékozódás — és a hely érnékéről.

A tudományos irodalomban — mondja Frank, — gyakran találkozzunk ezzel a szóval: *irányérzék*. Ujabbban csak egyetlen egy francia könyvet írtak, a mely tüzetesen foglalkozik az állatok, helyesebben a méhek irányérzékével. Itt olvassuk azt, hogy a méhek száz vagy ezer méter távolságból is visszarepülnek a kasba, még akkor is, hogyha csápjukat és öt szemüket elvesztik. (A méh-

nek, mint sok rovarnak, két prizmás-szeme van és bárom pontszeme.)

Hogyha az irányérzék olyan, mint a többi öt érzékünk, akkor minden időben működik a többi érzékektől s az emlékeztől függetlenül; különben csak irányérzékéről és helyérzékéről kellene beszélnünk. Ez az utóbbi különösen a déli tengeri szigetlakóknál van kifejlődve, a kik a közbeszédben nem jobbról és balról beszélnék, hanem keletről és nyugatról, északról és délről. Ezek a szigetlakók azonban tájékozottságukat valószínűleg csak tengeri iskolázottságuknak köszönhetik s igen kétséges, vajjon csakugyan olyan közvetlenül megérik-e az irányt emlékezet hiján is.

A mikor mi, emberek, a kik a látásunk fokozására megalkottuk a messzelátót és a mikroszkópot, az irányérzékünk kiteljesítésére megalkottuk a kompaszt is, nem tettünk egyebet, mint hogy ollesztünk valamit az állatok világából, mert az állatoknál találunk bizonyos delejes érzéket.

Az állatok kitűnően tudnak tájékozódni.

Az, hogy az állatok visszatalálnak a fészükbe, vagy a szokott vaczkura, az igen közönséges jelenség. De nem minden nyugszik az emlékezeten, az állatoknak bizonyára van némi irányérzékük is. A muslinczák 1000 méter távolságból is megéreznek bizonyos jeleket és az is ismert dolog, hogy a nőstény pillangó nagyon távolról megtudja, hol a him, még pedig szagáról tudja meg, a melyre a mi szaglós-szervünk nem is reagál.

A rovarok még kitűnőbben tájékozódnak. Ez a képességük arra enged következtetni, hogy a rovarok már mintegy társítani is tudják a képzeteket, a képzetáraitás pedig minden értelmi élet alapja. A halak, a melyek egy tóban vannak, minden veszély közeledtére a tó közepére sietnek, eltekintve attól, hogy a veszély a partról jön-e, vagy a tó közepéről.

A méhek tájékozó képességét tüzetesen megfigyelték.

A méh, a mikor először kiröpül a kasból szorgalmasan megnézi a kas nyílását és környezetét, a mikor pedig felszáll, csavarosan repül, hogy megtökintse a terepet. Ha nem látja a kas, még akkor is visszatalál, hogyha egyszer már repült azon a tájon... Fel lehet tehát tenni, hogy a méhek ismerik a járt csapások-at, akár csak mi, emberek a miénket, jóllehet, az ismertetőjelek a méhek számára egészen mások lehetnek, mint a mi számunkra. Hogy a helyet milyen mértékben ismerik a méhek, arról nem tudunk pontosan beszámolni, de némelyek szerint a méh 100 méterig is tud tájékozódni.

A kritikai vizsgálatok azt bizonyítják, hogy a halak, különösen az édesvizben élő halak jól ismerik a vizüket. A csuka, hogyha valami veszélyt érez, ugyanazon a vízi úton menekül el, a melyen jött.

Az *amphibiák* általában sokkal ostobábbak, mint a balak. A békák emlékeznek a helyre, legalább is a leveli béka, a mely czéltudatosan megy egyik helyről a másikra s mindig visszatér a régi helyére, miután elvégezte a vadászatát és az egyik sobase foglalja el a másik helyét, a mi megint azt bizonyítja, hogy nem a szaglásuk vezeti őket, hanem az — irányérzékük. Az a képesség, hogy az útjukat megrövidítsék, czéltudatos irányváltozással, csak az emlékeknél lelhető fel. Ez az irányérzék nemcsak egyes érzékszerveken nyugszik, hanem az érzékszervek összességén. Máskép van ez a madaraknál, a melyek főleg a látással tájékozódnak, a minthogy a madarak szeme sokkal komplikáltabb és jobban ki van fejltődve, mint akármelyik emlékező szeme.

HA KÖHÖG, HÁSZNALJON AZONNAL
HURUTPASZTILLÁT!!
mely a legkiválóbb köhögőt és azonnal simalasztja; 1 doboz 50 fill.
3 doboz 1 K. 20 f. Kapható mindenütt. Készít: Gerő Sándor gyógyszerész, Nagyváradban.

Humus, sók, kőszén, mindennemű megfázástól eredő
fájdalmat pároszori használat után megszüntet a Gerő-féle
MENTHOL REUMASZESZ
Ára 1 kor., 3 üveg 2 K. 50 fill. Készít: Gerő Sándor gyógyszerész, Nagyváradban.

Ziegler tanár a mellett foglalt állást, hogy a postagalambok irányérzékét nem szabad valami új, rejtélyes érzék föltételezésével magyaráznunk, mert ezt a látása és helyemlékezete kellőképen megmagyarázza. Ez a föl-fogás ma is teljesen jogosult. A postagalambokat főleg nappal bocsátják útjukra. Hogy a perspektíva amadár-távlatból világosabb és a galamb így könnyebben tájékozódhat, az könnyen megérthető. Ki lehet mondani tehát, hogy a postagalambok tájékozóképessége kizáróan a látáson és a helyemlékezeten alapul.

KÉPEINKHEZ.

Feljethetetlen Nagyasszonyunk! a megdicsőült Erzsébet királyné Ő Felsége emlékét örökíti meg a képeink egyikén bemutatott Erzsébet-szobor, a melylyel újabban Triest város lakossága róta le hódolat teljes kegyeletét a megdicsőült emléke iránt.

A szobor Seifert bécsi szobrász kiváló alkotása és egy allegorikus szoboresoportozat közepén, teljes királyi ornátusban állítja elénk a megdicsőült királynét.

*

A másik kép Luitpold bajor régensherceg fejedelmi pompával történt temetését ábrázolja. Münchenben, múlt hó 19-én ment végbe a temetés, a melyen királyunkat Ferencz Ferdinánd trónörökös főherceg Ő Fensége képviselte.

Kapcsolatban áll ezzel a másik kép, a melyen Lajos új bajor régens-herceget fiával és unokijával együtt láthatjuk. Ebből az alkalomból megemlítjük, hogy a bajor kormány még az ez év elején benyújtandó törvényjavaslattal megszüntetni szándékozik a régensséget, a minek megtörténtét valószínűleg nemsokára követni fogja az új régens-herceg megkoronáztatása is.

*

A balkáni háboruban nagy szerepe volt a repülőgépeknek is, amennyiben a felderítő és hírszerző szolgálatok legnagyobb részét aviatikusok illetve a repülőgépen magokkal vitt tiszték teljesítették. Egyik közeli számunkban már említettük is, hogy a bolgár aviatikusok miként kémltek Drinápoly erődítéseit s a repülőgépekről lezört kiáltványokkal, hogy igyekeztek önkéntes megadásra bírni a várbeli lakosságot és helyőrséget.

Mostani képeink egyike, a melyen egy táborozó bolgár csapat repülőgépről felvett madártávlati fényképét mutatjuk be, elénk bizonyosága annak, hogy repülőgépen teljesített felderítő szolgálat mily rendkívüli fontos és megbízható előnyöket biztosíthat a hadviselő feleknek.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára újabban a következő adományok folytak be: a Franklin-Társulat irodalmi és nyomdai vállalat által ajánlkozott 20 darab *Vezérfonál a rendőrkutya

ádomításához című könyv ára fejében, a VII. számú csendőrkerületi parancsnokságtól 50 K és az orovai vadászegylettől, a II. számú csendőrkerület útján 50 K, mely összegekkel az alap vagyona 28-074 K 11 föltre emelkedett.

Megtámadott csendőr. A zsabylai őrs megerősítésére vezényelt Szirmai János kecskeméti szárnnybeli csendőr, december 25-én este 8 órakor, szolgálaton kívül, Zsabylán Lukpaun József ottani lakos által megtámadtatott. A megtámadott csendőr onvédelemből kardot rántott s azzal támadóját súlyosan megsebesítette.

Ellenszegülés. Kovács Lajos szatmárnómeti őrsbeli csendőr, december 22-én éjjel 11 órakor, szolgálatteljesítés közben Gulyás József m. kir. szatmári 12. honvéd gyalogezredbeli szakaszvezető ellen, ellenszegülés miatt, annak könnyű sérülésével végződött szuronyfegyvert használt.

Házasság. Forgács Vilmos hadnagy, szatmárnómeti szakaszparancsnok, Szatmárnómetiben december 14-én tartotta Dövényi Annuska urhölgygyel egybekelési ünnepélyt.

Elhalálozás. Laposán László nyugállományú m. kir. csendőrőrnagy december 21-én meghalt. A meghaldogult hült teteme, a budapesti cs. és kir. 17. számú helyőrségi kórház halottasházából, bajtársi részvét mellett, 23-án helyeztetett a farkasréti katonai temetőbe örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

Kérelem. Szedlák Pongrácz, Zólyom megye Gyetva községben állomásozó csendőr kéri Tommasovits Pál csendőrt, kivel a cs. és kir. 12. gyalogezredben együtt szolgált, hogy ezimét fontos okból vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

Süketek egyesülete. Kevéssel ezelőtt alakult meg Berlinben a nagyothallók védő-szövetsége. A szövetség célja az, hogy a nagyothallóknak, a kik eddig méltatlanul számos kelemetlenségnek, sőt szenvedésnek voltak kitéve, társadalmi uton megértést és védelmet szerezzenek. Így mer akarják szüntetni, hogy a nagyothallókat magán- és állami hivatalokban mellőzzék: küzdeni fognak a nagyothallásból származó egyéb arthalmak ellen is. Külön iskolák, segítő-alap és helyszerezőhivatal létesítést vettek programjukba. A nagyothallók részére színházban, koncerten, előadásokon jó helyről gondoskodnak és érvényt iparkodnak szerezni annak, hogy a nagyothallók utazás alkalmával szállóban, postán stb. különös figyelemben részesüljenek. A mozgalom szociális jelentőségét az bizonyítja, hogy Németországban 500,000 nagyothalló van, a ki anyagi támogatásra szorul és ezekről eddig sem az állam, sem a társadalom nem gondoskodott. A szövetségnek eddig már van helyközvetítő-intézete, útrasköre, sakkklubja. Legközelebb ingyenes jogi tanácsadót is szerződött. A g üléseknek nagy nehézsége, hogy a szónokoknak beszéd közben nagyon kell erőlködniök, de több berlini czég följajánlotta a segítségét, hogy a gyűlésteremben elhelyezett telefonkészülékkel lehetővé teszi, hogy minden hallgató tisztán megértse a halkabb hangú előadót is. Néhány színház és hangverseny-rendezővállalat kedvező helyeket ajánlott föl a nagyothallóknak. A porosz vasutügyi miniszter pedig a nagyothallók védelmét — a hivatalnokok erre való kikötésével — kilátásba helyezte. A berlini szövetségnek számos fölvorvostanár a tiszteletbeli és segítő tagja

A boldog házaseset kiállítása. Egy angol orvos felesége Shofieldné meg akarja oldani a boldog házaseset kérdését, meg pedig okosan és gyakorlatiasan. Agitációt indított meg egy kongresszus és ezzel kapcsolatban egy kiállítás létrehozására. Mind a kettővel az a célja Shofield asszonynak, hogy ne csak a feleségeknek és férjeknek, hanem mindenkinek megmutassa, milyen egyszerű és könnyen betartható szabályokon fordul meg a családi boldogság. A szabályok a feleségek számára ezek: 1. El kell szoktatni a férjet a szeszes italoktól és lebetőleg a húsételtől is. 2. Ha a férj bazajon, mindig előzékenyen, kedvesen kell őt fogadni. 3. A háznál sokat kell humorizálni. A férjek számára szolgáló szabályok: 1. A férj szokja meg, hogy mindig mosolygó arczzsal menjen baza. 2. Apró ajándékok, kedveskedő szavak és bókok a feleség életét kellemesé teszik. 3. A férj gondolja meg, hogy a feleség is dolgozik, sőt sokszor többet, mint ő.

A kiállításban, a melyet a Caxton Hall-ban fognak legközelebb megtartani, kiváló színészek és színésznők előadásokat tartanak majd, bemutatva a közönségnek, hogy a házaseset különböző körülményei közt, hogyan kell az idézett szabályokat betartani. A kiállításban színpadszerű szobák lesznek. Az egyikben például óráig lesz egyedül egy hölgy, a ki várja a férjét, a nélkül, hogy bosszankodnék; ellenkezőleg mosolyogva veszi tudomásul, hogy a férj késik. Mikor aztán ez végre megérkezik, egy szó szemrehányás nélkül, kedvesen fogadja őt. A másik színpadon a férj a feleségét mindenféle figyelmességekben részesíti és így tovább.

— Meg vagyok győződve arról, — mondja Shofield asszony, — hogy a házaseset boldogságának egyetlen titka az udvariasság. Az élet apró bajain tege túl magát a házaspár és úgy a férj, mint a nő, csupán arra törekedjék, hogy egyik a másiknak minél kellemesebbé tege az otthontartózkodást.

Az iszákosság ellen. Az iszákosság ellen való küzdelemben New-York új módokat vett alkalmazásába. Törvény fölhatalmazása alapján öttagú „Board of Inebriety”-t (iszákossági tanácsot) nevezett ki a polgármester, ez a tanács vette a kezébe azt a hatalmat, a melyet eddig az iszákosokkal szemben a rendőrség gyakorolt. A tanácsnak kerületi tagjai vannak. Ha valahol egy iszákost letartóztatnak, a kerületi tagokat azonnal értesítik fölöle és innen rögtön kiküldött megy, hogy jegyzőkönyvet vegyen föl az esetről. A jegyzőkönyvben a letartóztatott eltartási kötelezettségére, családi, munka- és kereseti viszonyaira vonatkozó adatok is felveendők. Ha a letartóztatott ellen megelőzőleg eljárás nem volt folyamatban, akkor kijózanodás után aláírásával ellátott kérelemre szabadon bocsájtják. Ha azonban volt

már ellene eljárás, akkor akár a saját kérelmére, akár a családja kívánságára vagy a jótékonyági tanács óhajlására az iszákossági tanács őrizet alá veheti és pedig egy évnél nem kevesebb, három évnél nem hosszabb időre. Előbb bekövetkezett gyógyulás esetében becsület-szóra előbb is kiengedhető. Az őrizet alatt álló iszákost megfelelő munkahelyen foglalkoztatják.

Egy veszedelmes özvegy. A házaseset és özvegyesség terén egy bur asszony ért el nagy sikert. Pretóriában lakik, 78 éves és azzal dicsekedhetik, hogy több férje van, mint az összes délafrikai asszonyoknak. Theile de Beer asszony, a ki ma már özvegy, 18 éves korában férjhez ment Jakobus Lubbe-boz, a ki nemskóra meghalt és kis gyermekével özvegyeségre juttatta. Tíz hónappal később újra férjhez ment egy három gyermekes özvegy emberhez, de egy év és öt hónap mulva a második férje is meghalt és így most már négy gyermekről kellett gondoskodnia. Öt hónappal később ismét oltárhoz lépett egy özvegy ember mindjárt hét gyermeket hozott a házasesetbe. Ezzel 11 évig élt boldog, békés házasesetben és hét szép gyermekkel ajándékozta meg. A mikor ez a férje is meghalt, öt évig özvegy maradt, azután negyedszer is férjhez ment egy nyolcz gyermekes özvegyhez, a kit szintén 4 gyermekkel ajándékozott meg. Épen 11 év mulva ez a férje is meghalt; öt évi bánatos özvegyesség után Hendrik Klopper felesége lett, a kit 10 gyermekkel örvendeztetett meg és szintén 11 év mulva költözött el az élők sorából. A gyászoló özvegy most 40 gyermek anyja és mostohaanyja és 270 unokának nagyanja.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyegőt ne küldjenek.

Reménytelen. 1. Nem számít be; legfeljebb legfelsőbb kegyelem útján. 2. Kérheti szolgálati uton; hogy folyósítsák-e nem tudjuk előre megmondani.

3333. Szolgálati ügy: forduljon kérésével a szárnypntancsnok-ságához.

Budapest 420. Még nincs szentesítve. Hortobágyi. Fel lesznek szólitva korlátolt számban. 912. Járóvezető. Nem számíthat a visszavételre.

20. Öreg. Még nem tudjuk, Érdemes. Csendőr fr.

Bereghy. Nem lesz fehrve.

B. T. 1. Előírás szerint fizetni köteles. 2. Köteles befizetni. S. J. t. Nem kapja vissza.

Hegy. A gazdasági átalány terhéro lesz beszerözve.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök
törlesztésére.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek
létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

☐☐☐ Telefon 153-44. szám. ☐☐☐

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás
ellenében.

Külföldi pénznemek vé-
tele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 2. Oly takarékbetéti után, melynél a betevő az 1. nyolcban jelzett felmondási időt ki nem köti, 6 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegeket nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Betűtalány.

666 XXX

Verstalány.

Nem nyíltan támad;
Tégy hozzá s-set,
Lesz egy nagy nemzet,
Mely egy p betűvel
Egy másikat ad, mely
Segíti hazánkat.

Mogfajtési határidő: 1913 január 13-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné sanatorium-sorsjegyet lesz kisorsolva.

Lapunk múlt évi 44. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: »Hirtelen lejár az óra, minden percét fordítsd jóru«. — **Verstalány:** »Török«. — **Betűtalány:** »Delegáció»

Helyesen megfajtották: Mudura György csendőr Bácsföldvár, Ferencz József csendőr Ugar, Lendvay ez. őrn. Eperjes, Nőveri Sándor ez. őrn. Nagybacsokerek, Józsa István csendőr Borestőcz, Biró Károly csendőr Tiszolczon, Korsós János csendőr Kerek-egyháza, Póbori Lőrincz Óbesterce, Pető Elek ez. őrn. Budapest, Mészáros Jörn. Pozsony, Szentmiklóssy László őrn., Topolyhannafalva, Gosztola József csendőr Csákvár, Burger őrn. Czegléd, Kristel Jörn. Jám, Pallóczy őrn. Jám, Kóka András őrn. Brusó, Mészáros János csendőr Temesszlatna, Talmási Imre csendőr Kossuthfalva, Paky Dozso csendőr Szentes, Csorényi Imre csendőr Pohorollavusgyár, Kutasi őrs, Jénczer Mailou ez. őrn., Léva Atyánuszky Mihály ez. őrn. Bégaszentgyörgy, szentosi őrs, Ottó őrmester Jászakisér, Czigliang János csendőr Pöstyén, Török Pál csendőr Pöstyén, Harai Antal ez. őrmester Magyar-kapus, Papp Titusz őrn. és Grünits Lázár csendőr Iloncz, Szabó László csendőr Hevos, Baranyi Pál csendőr Bokszánbánya, Oláh Ferencz ez. őrmester Gombos.

A kisorsolt Erzsébet királyné sanatorium-sorsjegyet Mudura György csendőrnek Bácsföldvára elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsege 1912. évi december hó 17-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy:

Szopkó Győző, a m. kir. VIII. számú csendőrkerületnél létszám felett vezetett, a m. kir. belügyminisztérium V. b. alosztályába beosztott főhadnagynak, kitünő és igen eredményes szolgálataiért a legfelsőbb megelégedés kifejezése tudtul adassék.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Halasy Mihály, II. számú csendőrkerületbeli törzserőrmester. 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt különböző alkalmaztatásaiban, főleg pedig szárnyszámviselői minőségben kifejtett buzgó és pontos tevékenységeért.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Liget János őrmester, az 1912. évi július hó 16-án Rudabánya községben kiütött tüzvész alkalmával a vagyonmentés körül kifejtett odaadó tevékenységeért.

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Megyesi János, Pandur Sándor őrsvezető ez. őrmesterek és Roszkopf Ferencz csendőr ez. őrmester, az első 12 évet, két további pedig kilencz évet meghaladott csendőrségi szolgálata alatt általában, de különösen a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért a jó magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Oláh Ferencz járásőrmester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatban is, de különösen 15 évet meghaladott segédoktatói minőségben tanúsított ernyedetlen szorgalma, eredményes és buzgó tevékenységéért.

Hatvani János, Sümegi János őrsvezető ez. őrmesterek, Farkas József III., Horváth Gyula csendőr ez. őrmesterek, Németh Mihály I. és Varga József csendőr, hosszabb csendőrségi szolgálatauk alatt, de különösen a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységük és jó magaviseletükért.

Előléptetett

1912 december hó 16-ával:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Mandics Imre őrsvezető cz. őrmester, *őrmesterré.*

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel elláttatott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Sprock Mihály őrsvezető cz. őrmester, 1912 november 30-án, Miskolc Zsigmond járásőrmester, 1912 december 24-én;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Minningsz Márton őrmester, 1912 november 22-én.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel elláttatott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Bodó Ignác és Pap János I. csendőrök. 1912 decz. 11-én. Dénes Péter őrsvezető cz. őrmester, 1912 december 26-án, Katona Miklós őrsvezető cz. őrmester, 1912 december 27-én;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Virsik Géza csendőr cz. őrmester, 1912 november 30-án, Vanko Lenárd csendőr, 1912 december 4-én, Oadreják Vendel csendőr, 1912 december 12-én;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Bándi Dénes őrsvezető cz. őrmester, 1912 november 21-én, Albert Márton csendőr, 1912 november 24-én, Györfi Miksa csendőr, 1912 november 28-án; végül

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Fekete József csendőr cz. őrmester, 1912 december 18-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Bódis Sándor, Turai Bertalan, Sztijka János, Bohár-csik Károly és Bacsa Gyula csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Kelemen Lajos csendőr cz. őrmester 6 drb., Csordás Béla csendőr 2 drb. és Szakony Ferencz 1 drb. 10—10

koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Névváltoztatás.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Bozsevicz Ferencz csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 171.866./VI—a. számú engedélye alapján vezetéknevét «Boros»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Bartos János I. őrsvezető cz. őrmester, Endrisal Mária-
val, 1912 szeptember 12-én, Budapesten.

Énekes József csendőr cz. őrmester, Javorniczky An-
gela Erzsébettel, 1912 április 30-án, Káposztafalván.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Németh Péter csendőr cz. őrmester, Szabó Ilona An-
nával, 1912 november 20-án, Kapuváron.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Mészáros István őrsvezető cz. őrmester, Simon Iloná-
val, 1912 november 30-án, Nagyajtán.

Bálint Mihály őrsvezető cz. őrmester, Rápolti Rozáliá-
val, 1912 november 30-án, Zalán.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Németh József őrsvezető cz. őrmester, Berta Boriskü-
val, 1912 december 14-én, Királyhelmecezen.

Eszik Mihály csendőr cz. őrmester, Gerendai Irénnel,
1912 december 3-án, Berettyóújfalun.

Katona Mihály csendőr cz. őrmester, Hatrák Veroni-
kával, 1912 december 12-én, Mezőladányban.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 60 fill.

Íróasztalra dobozok á 6 kor.**Íróasztalra rekesz-fedőlapok**

60 és 80 fillér.

Mind ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő két préselt papírossal bevontva — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó.

Hűsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

1913. évre szóló előjegyzési naptáraink megjelentek, azokat minden rendelőknek ingyen küldjük meg, a rendelések sorrendjében.

A Csendőrségi Rendelési Közlöny, egyes számainak gyűjtésére szolgáló fedéltáblát szíves figyelmébe ajánljuk. — Ára 50 fillér.

Finom minőségű telti keztyűk, hősapkák, nemkülönbön mindenféle felszerelési cikkek raktárunkon készletben vannak, azokból kívánatra választás céljából szívesen küldünk. Bármilyen cikket a legnagyobb készséggel beszerzünk és megküldjük.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
taltos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**